

**ЈКП "МЕДИАНА" НИШ
СЕКТОР "ЧИСТОЋА"**

ПРОГРАМ
РАДА ЗООХИГИЈЕНСКЕ СЛУЖБЕ
ЗА 2009. год.
(ПОСТУПАЊЕ СА ПСИМА И МАЧКАМА
ЛУТАЛИЦАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША)

Ниш, 2009.год.

ПСИ И МАЧКЕ ЛУТАЛИЦЕ

Порекло домаћег пса још је неизвесно, иако, захваљујући сличностима, грађи и понашању са вуком, многи научници верују да су преци данашњег пса били вуколики. Показало се, такође, да се парењем вукова и домаћих паса добија плодно и питомо потомство. Међу могућим прецима помиње се и шакал, премда сродности готово и нема. Према другој теорији, пас има више предака, а у његовом пореклу свој удео су, поред вука и шакала, имали и други. Овоме у прилог иде и велика шароликост у облику и величини различитих раса.

Неизвесно је када је пас припитомљен. Претпоставља се да је до првог покушаја успостављања односа између човека и паса дошло пре око 20 хиљада година, а можда и раније. Припитомљавање је био дуг, спор процес и вероватно се развијало код примитивних култура различитог степена развоја и у различитим деловима света. Примитивни човек, чији су плен били биљоједи, оствљао је за собом траг од отпадака, који је привлачио псеће чопоре. За пса је праћење племена ловаца – луталица постао начин живота, док је човек, кад је почео да се трајније настањује, прихватао те својеврсне животиње које су уклањале смрад и муве и упозоравале на приближавање свега неуобичајеног. Псеће и људске групе почеле су да лове заједно. Налази у Француској потврђују да су човек и дивљи пас веома рано почели да натерују чопоре коња у стампедо низ литице. Ипак, тек када је пас почео да трага испред ловца и задржава рањену дивљач, човек је схватио како пас може бити користан.

Најранији записи и цртежи са Блиског истока указују да је одавно почела специјализација паса у расе погодне за обављање различитих послова. Стари Египћани су били вешти одгајивачи животиња, користећи многе врсте, данас сматране за потпуно дивље. Док је неолитски човек у Европи још употребљавао камену секиру, Египћани и Сумерци су развили неколико различитих типова ловачких паса, који су, због доброг вида, углавном били намењени лову на отвореном. Од времена грчке цивилизације негују се многобројни пси развијеног њуха, способни да прате траг кроз густо растиње, где је видљивост лоша.

Човекова способност да бира и утиче на одгајивање намењеној практичној сврси, помогло је да се утврди тип расе паса. Доколица и новац омогућили су племству да кроз векове развије различите расе ловачких паса за своје потребе и забаву, а неки од патуљастих паса уживали су једнаку бригу и пажњу на европским дворовима. Они су били веома скупи и трговачким путевима пренети су у разне крајеве света.

Сеоски радни пас – пастирски и овчарски, били су, напротив, својом изолованошћу заштићени од спољних утицаја. Њихова је вредност била мала, осим за њихове власнике, а недостатак комуникација довео је до тога да је свака пољопривредна заједница развила своју врсту паса за одређени посао.

Током већег дела човекове прошлости, пси су држани због својих радних способности. Многобројне расе чији су развој наметале човекове потребе, шириле су се трговачким путевима, за освајачким армијама или таласима досељеника. Неке врсте су почеле да и изумиру јер их је технички напредак учинио сувишним. Све се, међутим, променило када су се у XX веку почеле организовати прве изложбе паса. Пси су се све више држали због такмичења, а одгајивачи се труде да остваре идеал чију вредност могу одмеравати у изложбеном рингу. Прва изложба паса на свету одржана је 1859.

године у Великој Британији. Идеја је прихваћена и довела је до оснивања Кенел клуба 1873. године. Изложбе паса су од тада добиле на популарности широм света, а свака земља има своје удружење.

Непрепознавање одговорног власништва, као важне друштвене вредности, довело је до раскида социјалне везе између човека и љубимаца паса, и настанка посебне категорије ових животиња – луталица. За ове животиње везују се различити здравствени, хигијенски и еколошки проблеми.

Нерешавањем ових проблема настају тешко исправљиве штете и проблеме:

- **Болести.** Пси су директни извори и преносиоци разних инфективних паразитских болести, заједничких за животиње и човека (беснило, ехинококоза, токсоплазмоза, аскаридоза, демодикоза, пантљичара, шуга, крпељи, буве и тд.).
- **Агресивност и уједљивост.** Пси луталице своју агресивност углавном испољавају према псима познатих власника, али су и чести напади на људе. Подаци показују да од укупног броја напада на човека, 30% потиче од паса луталица.
- **Бука.** Лавез паса достиже вредности између 80 и 120 дБ.
- **Прљање јавних површина.** Пси, преко урина и измета, загађују јавне површине и преносе паразите и микроорганизме.
- **Непријатни мириси.** Разна кожна обољења, прљава длака и кожа, као и измет и урин, извор су непријатних мириса.
- **Примарно предаторство.** Пси луталице нападају и убијају ситне дивље и домаће животиње.
- **Секундарно предаторство (стрвинарство).** Пси луталице, лишени бриге и надзора, налазе извор хране у лешинама уинулих животиња, чијим развлачењем шире заразне болести.
- **Компетенција за отворен простор.** Пси луталице настањују и заузимају јавне површине и, нападом на псе познатих власника, штите своје станиште.
- **Материјалне штете.** Нападом на људе и животиње наносе материјалне штете.
- **Саобраћајни удеси.** Велики број саобраћајних удеса управо је изазван неконтролисаним кретањем паса по саобраћајницама.

Карактеристике обољења људи од беснила

Време уноса вируса у организам човека до појаве знакова болести износи 2 – 8 недеља, па и знатно дуже, неколико месеци или више година.

Почетак болести прати узнемиреност и осећај нелагодности и страха. на месту уједа, јавља се трњење, свраб и слаб бол. Те промене су праћене: немирним сном, губитком апетита, повраћањем, главобољом и повићеном телесном температуром.

Болест карактеришу два клиничка облика беснила:

1. **фуриозно "поамно"**, које се јавља код већине заражених. Његове карактеристике су халуцинације, изразита моторна активност, раздражљивост, обилно лучење пљувачке и агресивност. У даљем току, присутан је знак хидрофобије и скоро истовремено аерофобије. Хидрофобија (страх од воде) се испољава у неподношљивости шумова

воде, грчевима у мишићима ждрела и душника, до гушења, који су праћени страхом. Убрзо долази до пареза и парализа. Парализа дисајних мишића доводи до гушења и тада наступа смрт.

2. **паралитичко "тихо"** беснило је ретко. Од самог почетка болести изражени су симптоми пареза и парализа. Психомоторни немир није изражен, али је изражена мишићна слабост, која се погоршава до смрти.

Беснило је неизлечива болест која траје 2 – 6 дана. Смртност је 100%.

Кључне превентивне мере за смањење популације паса луталица и штета које они наносе јесте контрола власништва, регистрација и обележавање кућних љубимаца.

Обавеза друштвене заједнице је да се стара о здрављу и безбедности грађана, као и о заштити животне средине, која је дефинисана законским решењима и низом подзаконских аката.

Из тих разлога, град Ниш и ЈКП "Медиана", сектор "Чистоћа" пружају максималан напор на изналажењу најхуманијег и најадекватнијег начина решавања проблема прекобројности паса луталица, у складу са свим европским принципима и стандардима, а поштујући историјски значај ових животиња за људску популацију кроз миленијуме.

На основу члана 4. Одлуке о поступању са псима и мачкама луталицама на територији града Ниша (Сл. лист града Ниша бр. 49/2005) и члана 25. Статута ЈКП "Медиана" Ниш, Управни одбор ЈКП "Медиана" предлаже **посебан Програм о поступању са псима и мачкама луталицама на територији града Ниша за 2009. годину.**

Скупштина града Ниша, на седници од 01. јула 2005. године, усвојила је Одлуку о поступању са псима и мачкама луталицама на територији града Ниша.

Овом Одлуком уређују се правила о условима и мерама за хумано хватање, чување и уништавање паса и мачака луталица на савремен и хуман начин, а на начин и по поступку прописаном овом Одлуком.

Посао око организованог хватања паса и мачака луталица, њихов транспорт до објекта за смештај и чување или уништавање и нешкодљиво уклањање животињских лешева поверено је ЈКП "Медиана", преко Зоохигијенске службе.

Програм предвиђа рад екипе на хватању паса, потрошени материјал и одвоз уинулих животиња. Сва уложена средства предвиђена за радове службе правдаће се овереним грађевинским дневником, који се свакодневно потписује од стране комуналне инспекције.

I Планирани рад екипе на хватању и транспорту

1. Просечан рад 120 сати месечно (прва смена)
120 сати x 2.431,63 дин/час x 12 месеци = 3.501.547,20 дин.
ПДВ по општој стопи од 18% 630.278,50 дин.
укупно: 4.131.825,70 дин.

II Потрошени материјал за ухваћене животиње

1. Храна за 1.700 паса годишње по три дана 250.000,00 дин.
2. Еутаназија паса и мачака 1.700 x 790,00 дин. = 869.000,00 дин.
3. Чипирање, дехеиментизација и вакцина против беснила
600 паса x 1.823,62 дин. = 1.094.174,30 дин.
укупно: 2.213.174,30 дин.

**Укупно планирана новчана средства
I + II = 6.345.000,00 дин са ПДВ-ом**

**СЕКТОР "ЧИСТОЋА"
ДИРЕКТОР**

Драган Стефановић

**ЈКП "МЕДИАНА" НИШ
ПРЕДСЕДНИК УО**

др Слободан Милутиновић

Образложење

На основу члана 4. Одлуке о поступању са псима и мачкама луталицама на територији града Ниша (Сл. лист града Ниша бр. 49/2005) и члана 5. Статута ЈКП "Медиана" Ниш, Управни одбор ЈКП "Медиана" предлаже посебан Програм о поступању са псима и мачкама луталицама на територији града Ниша за 2009. годину.

Истовремено су се, изградњом прихватилишта за псе и мачке луталице на депонији 2007. године, апсолутно стекли услови за рад ове службе, а у складу са Одлуком.

У циљу реализације овог Програма, Град је издвојио износ од 6.345.000,00 динара за рад ове службе, што подразумева ангажовање екипе на хватању, транспорт и потрошњу материјала за ухваћене животиње, као и ангажовање ветеринарских служби за ветеринарски третман ухваћених паса и мачака луталица.